

PÖYTÄKIRJA

VNK010:00/2003

28.9.2006

TIETOYHTEISKUNTANEUVOSTON KOKOUS

Aika 31.5.2006, klo 10.00-12.20

Paikka Säätytalo

Osallistujat Osallistujalista liitteenä

- 1 Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirja

Kokouksen puheenjohtaja, liikenne- ja viestintäministeri Susanna Huovinen avasi tietoyhteiskuntaneuvoston kokouksen ja toivotti neuvoston jäsenet, asiantuntijat sekä muut osallistujat tervetulleiksi neuvoston kokoukseen.

Puheenjohtaja totesi, että kokouksen pääteema on liiketoimintojen ja sisältöjen sähköistyminen.

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.
- 2 Esityslistan hyväksyminen

Kokouksen esityslista hyväksyttiin.
- 3 Teemana liiketoiminnan ja sisältöjen sähköistyminen

Katsaus liiketoiminnan ja sisältöjen sähköistymisen tilaan sekä liiketoiminnan sähköistymisen strategian valmisteluun

Kaupallinen neuvos Antti Eskola kaupp- ja teollisuusministeriöstä alusti neuvoston kokousta kertomalla liiketoimintojen sähköistymisen nykytilanteesta ja valmisteilla olevasta liiketoiminnan sähköistymisen strategiasta.

Marraskuussa 2005 julkaistun vertailun valossa suomalaiset yritykset ovat Euroopan kärkijoukossa tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisessä. Eskolan mukaan Suomi sijoittui vertailun kolmanneksi Ruotsin ja Tanskan jälkeen. Indeksissä mitattiin sekä laite- ja verkkokantaa että tieto- ja vies-

tintätekniiikan soveltamista osana yritysten liiketoimintaa. Komposiittiindeksin tuotti Euroopan komission JCR-tutkimuskeskus.

Eskolan mukaan liiketoimintojen sähköistyminen etenee yrityksissä eri tah-tia toimialasta ja yrityksen koosta riippuen. Voimakkaimmin liiketoiminto-jaan ovat sähköistäneet tieto- ja viestintätekniiikka-alan yritykset. Haas-teellinen ala puolestaan on rakennusteollisuus. Myös suuret yritykset ovat pieniä edellä tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntämisessä liiketoiminnas-saan.

Kauppa- ja teollisuusministeriön johdolla työstetään parhaillaan Suomelle liiketoiminnan sähköistymisen kansallista edistämistästrategiaa, jolla pyri-tään luomaan yrityksille entistä paremmat toimintaedellytykset hyödyntää tieto- ja viestintätekniiikkaa. Esitys strategian sisällöstä valmistuu syys-kuussa 2006 mennessä. Työ tukee kansallisen tietoyhteiskuntastrategian laadintaa. Strategian laadinnan konsulttina toimii TietoEnator.

Eskolan mukaan strategiassa liiketoiminnan sähköistymistä tullaan tarkas-telemaan seuraavista näkökulmista:

- § Järjestelmänäkökulma
- § Evoluutio/innovaationäkökulma
- § Teknologian diffuusionäkökulma
- § Verkostoitumisen näkökulma
- § Globalisaationäkökulma

Valmistelun aikana strategialta on toivottu erityisesti toiminnallisuutta ja konkreettisuutta. Eskola totesi, että strategian tehtävänä onkin tunnistaa keinot edistää liiketoiminnan nopeampaa ja parempaa sähköistymistä se-kä uusien innovatiivisten palveluiden syntymistä. Tämän lisäksi strategias-sa tulisi tunnistaa esteet (ml. lainsäädännölliset esteet) liiketoiminnan säh-köistymiselle sekä luoda uusia mittareita toimeenpanon toteutumisen seu-raamiseksi.

Eskolan mukaan valmistelussa on tärkeää huomioida muun muassa seu-raavat liiketoiminnan sähköistämisen tekijät: tuottavuus, johtaminen ja tekijänoikeudet.

Case: ProCountor

Toimitusjohtaja Raimo Vaalasranta ProCountor International Oy:stä kertoi ProCountorin yrityksille suunnatuista palveluista sekä toi esiin näkemyksiä alan kehittymisestä.

Vaalasrannan mielestä pk-yritykset tarvitsevat tällä hetkellä kokonaispal-veluita, joilla ne voivat hoitaa kaikki taloushallinnon tehtävät saman oh-jelman kautta: muun muassa maksuliikenteen, laskutuksen, arkistoinnin, viranomaisilmoitukset, kirjanpidon ja sisäisen raportoinnin. Tämä ASP-

palvelujen hyödyntäminen vähentää tarvetta palkata pk-yrityksiin omia IT-asiantuntijoita.

ProCountorin oma palvelu yrityksille pitää sisällään seuraavat toiminnot:

- § Maksuliike ja reskontrat
- § Myyntilaskutus
- § Ostolaskujen käsittely
- § Sähköinen arkistointi
- § Sähköiset viranomaisilmoitukset eli TYVI
- § Matkalaskut ja palkanlaskenta
- § Sähköinen kirjanpito ja raportointi
- § Sisäinen raportointi

Palvelulla on Vaalasrannan mukaan satoja käyttäjäyrityksiä. Asiakkaat ovat kotimaisia, mutta useat liiketoiminnassaan kansainvälistyneitä. Palvelun etu on sen etäkäyttömahdollisuus – palvelua on käytetty etänä 25:stä eri maasta.

Haasteina pk-yritysten liiketoimintojen sähköistymiselle Vaalasranta mainitsi vanhat toimintamallit, ennakkoluulot ja muutosvastarinnan. Parhaiten ovat sähköistyneet uudet palveluyritykset ja heikoimmin vastaavasti perinteiset teollisuusyritykset ja julkinen sektori.

Tekijänoikeudet tietoyhteiskunnassa: käytännön esimerkkejä

Johtaja Kerstin Rinne SanomaWSOY:stä alusti kokouksessa tekijänoikeuskysymyksistä. Rinne totesi, että tekijänoikeuksien sääntely pohjautuu teollisen yhteiskunnan rakenteisiin ja toimintatapoihin. Nykyinen lainsäädäntö ei hänen mukaansa vastaa tietoyhteiskunnan tarpeita.

Rinteen mukaan tekijänoikeuslainsäädäntö on esteenä kilpailukykyiselle liiketoiminnalle Suomessa. Hänen mukaan perusongelma tällä hetkellä on se, että digitaalisen aineiston eri käyttömuotoihin on hankittava oikeudet erikseen sopimuksilla ja jopa yrityksen omilta työntekijöiltä. Rinteen mukaan sisällöntuottajat tarvitsevatkin tekijänoikeuslakiin samanlaisen työsuhdetekijänoikeuksia koskevan säännöksen kuin mikä ohjelmistoteollisuudella jo on.

Työsuhdetekijänoikeuksien lisäksi Rinteen mukaan myös monikanavajake-lun tekijänoikeuskysymykset tulisi nopeasti ratkaista.

Rinteen mielestä tekijänoikeuslainsäädännön kehittämisvastuu tulisi lisäksi siirtää opetusministeriöstä kauppa- ja teollisuusministeriöön.

Keskustelu

Kokouksessa keskusteltiin liiketoimintojen ja sisältöjen sähköistymisen tilasta Suomessa:

- § Korostettiin yhteentoimivuuden merkitystä tietoyhteiskuntakysymyksissä
- § Esitettiin kannatuspuheenvuoroja tekijänoikeuslainsäädäntövuoroon siirtämisestä kauppaja- ja teollisuusministeriöön
- § Keskusteltiin automatisoinnin hyödyistä ja haitoista erityisesti yksilön kannalta – tavoitteena tulisi aina olla byrokratian vähentäminen esimerkiksi yrittäjän kannalta
- § Nostettiin esiin julkisen tiedon saatavuus- ja hinnoittelukysymykset liiketoimintojen sähköistymisen osa-alueena

Puheenjohtaja peräänkuulutti keskustelun päätteeksi helppokäyttöisten palveluiden tuottamista liiketoiminnan sekä erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin. Puheenjohtaja totesi lisäksi, että opetusministeriöltä tullaan pyytämään selvitystä tekijänoikeuksia koskevan jaoston aloitteen etenemisestä.

4 Digitaaliseen televisiotoimintaan siirtyminen Suomessa, tilannekatsaus

Projektipäällikkö Tauno Äijälä liikenne- ja viestintäministeriöstä kertoi digitaalisiin televisiolähetysiin siirtymisestä Suomessa.

Äijälä totesi, että digitaalisten televisiolähetysten vastaanottoon soveltuvien vastaanottimien (terrestriaali, kaapeli ja satelliitti) määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Finnpanelin mukaan helmikuussa 2006 sovitimia oli 975 000 kotitaloudessa, joka vastaa noin 44 prosenttia kaikista kotitalouksista. Eniten sovitimia on hankittu maanpäällisiä televisiolähetysiä (terrestriaalikotitaloudet) vastaanottaviin kotitalouksiin. Kaapelitaloudet ovat hankkineet sovitimia verkkaisemmin.

Äijälän mukaan digisovittimen tai -television hankkiminen vaihtelee talouden koon perusteella. Myös sovitimen hankkijan ikä vaikuttaa ostopäätökseen.

Ongelmakohtia siirtymisessä ovat Äijälän mukaan kaapelitalouksien laitteiden yleistymisen hitaus, teknisesti huonosti toimivat laitteet, katvealueet, joihin uudentyypinen signaali ei yllä, sekä ylipäätään tietoisuus siirtymisen lopullisuudesta. Äijälän mukaan jopa kolmannes suomalaisista pitää digisiirtymää todellista myöhäisempänä tai ei tunne asiaa lainkaan.

Suurimmaksi ongelmaryhmäksi siirtymävaiheessa Äijälä määritteli yli 65-vuotiaat, yhden hengen talouksissa asuvat, alhaisen tulotason väestöryhmät sekä suurissa kaupungeissa ja erityisesti kaapelitalouksissa asuvat. Tietoisuuteen, opastukseen ja neuvontaan panostetaan paljon. Siirtymistä vielä harkitseville ja epäilijöille tarjotaan aktiivista viestintää ja tiedotamista, tiedotustilaisuuksia sekä kuluttajaneuvontaa ja vertaistukea.

Liikenne- ja viestintäministeriöön perustettiin helmikuussa 2006 digitv:seen siirtymisen varmistamista varten projektipäällikön virka. Projektipäällikkö

johtaa TV 2007 -projektiryhmää, jossa on edustajia televisioyhtiöistä sekä Digitasta. Ryhmän tehtävät ovat:

- § Kaikkien alan toimijoiden digitv-toimenpiteiden koordinointi
- § Yhteydenpito uudistuksen kohde- ja sidosryhmiin
- § Mahdollisten neuvonta- ja asennuspalveluiden organisointi
- § Julkisen sektorin digitaalisten valmiuksien edistäminen
- § Digitaalisen televisio toiminnan seurantatutkimukset ja selvitykset

Toimitusjohtaja Reijo Svento FiCom ry:stä täydensi Tauno Äijälän esitystä. Svento totesi olevansa Äijälän kanssa samaa mieltä siirtymisen ongelmakohdista. Erityiseksi ongelma-alueeksi Svento nosti lisäksi myös julkisten laitosten digisiirtymisen. Hän kuitenkin painotti, että digitaalisen signaalin muuntaminen analogiseksi ei ehkä ole oikea ratkaisu, sillä signaalin muuntamisen kustannukset ylittävät digisovittimen hankinnan kustannukset. Svento myös totesi, että analogiseksi muunnettu signaali ei välitä digitaalisen signaalin lisäpalveluita.

Svento ilmaisi kommenttipuheenvuorossaan huolensa siitä, että monet taloyhtiöt ovat lykänneet antennien ja sisäverkkojen kunnostustöitä. Svento myös totesi, että kotitalousvähennyksen ulottaminen tieto- ja viestintäteknisten laitteiden asennuspalveluihin edistäisi sujuvaa siirtymistä digitaalisiin televisiolähetysiin.

Keskustelu

- § Todettiin, että Ruotsissa siirtyminen tietyillä alueilla digitaalisiin televisiolähetysiin on sujunut melko kitkattomasti
- § Todettiin, että tietoisku ja kampanjointia tarvitaan lisää
- § Yhteistyötä järjestöjen ja muun kolmannen sektorin kanssa tulee lisätä
- § Keskusteltiin digitaalisen signaalin muuntamisesta analogiseksi julkisissa laitoksissa ja taloyhtiöissä

Puheenjohtaja painotti keskustelun päätteeksi, että sujuvan siirtymisen onnistuminen on kaikkien yhteiskunnan toimijoiden yhteinen asia.

5 Kansallisen tietoyhteiskuntastrategian valmistelu, tilannekatsaus

Ohjelmajohtaja Katrina Harjuhahto-Madetoja kertoi kansallisen tietoyhteiskuntastrategian valmistelun tilanteesta.

Harjuhahto-Madetoja kertasi strategian tavoitteet, jotka ovat:

- Luoda kansallinen visio ja tahtotila
- Kuvata kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutoksia
- Määrittää tietoyhteiskuntakehityksen strategiset osa-alueet ja painopisteet

- Luoda pohjaa suomalaisen (tieto)yhteiskunnan kehitystyölle tulevaisuudessa
- Antaa eväitä seuraavaan hallitusohjelmaan

Harjuhahto-Madetoja totesi, että strategiasta tullaan laatimaan kaksiosainen: strategia tulee sisältämään vision ja tavoitetilän sekä konkreettisen toimenpideohjelman. Lähestymistapa on proaktiivinen eli pyritään aktiivisesti vaikuttamaan tulevaisuuteen eikä pelkästään reagoimaan toimintaympäristön muutoksiin.

Strategian verkkokyselyn (toteutettiin vuodenvaihteessa 2005-2006) ja johtoryhmän työn pohjalta strategian valmistelussa työstettäviksi teemoiksi ovat valikoituneet:

1. Palvelutuotannon kehittäminen
2. Ihmisten ja yritysten arkea helpottavat palvelut ja sisällöt
3. Tutkimus, kehitys ja kaupallistaminen
4. Oppiminen ja osaaminen
5. Työelämän ja johtamisen murros
6. Tietoliikenne- ja muu tietoyhteiskuntainfrastruktuuri

Harjuhahto-Madetoja totesi, että strategia tullaan kytkemään tiiviisti eri organisaatioissa ja hallinnonaloilla käynnissä oleviin strategiaprosesseihin.

Harjuhahto-Madetoja kävi läpi strategiaprosessin organisaation ja totesi, että hankkeen johtoryhmä on koottu tietoyhteiskuntaneuvoston jäsenistä ja asiantuntijoista. Projektiryhmä puolestaan koostuu ministeriöiden edustajista.

Huhti- ja toukokuun aikana strategian sisältöä on valmisteltu neljässä eri tilaisuudessa. Kaksi tilaisuuksista oli tulevaisuusverstaita, joissa hahmoteltiin Suomen tulevaisuuskuvia vuonna 2015. Toinen puoli tilaisuuksista analysoi strategian alustavia teemoja: nykytilannetta, kehitysnäkymiä, tavoitteiloja ja vaadittavia toimenpiteitä. Kesän aikana tullaan järjestämään myös erillisiä teemakohtaisia työpajatilaisuuksia. Lisäksi kesällä toteutetaan laaja verkkokysely sekä strategian linjauksia testaava haastattelukierros.

Harjuhahto-Madetoja totesi, että kesän aikana strategian luonnosta pääsevät kommentoimaan kaikki neuvoston jäsenet ja asiantuntijat.

Strategia julkaistaan Helsinki ICT Week -tapahtuman yhteydessä 26. syyskuuta.

6

Tietoyhteiskunta-asiat Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella

Suunnittelija Ville-Veikko Ahonen tietoyhteiskuntaohjelman toimistosta kertoi Suomen EU-puheenjohtajuuskauden tietoyhteiskuntatapahtumien valmistelusta. Ahonen totesi, että puheenjohtajuuskauden virallisella tapahtumalistalla on viisi tietoyhteiskunta-aiheista asiantuntijaseminaaria:

- § Creativity Online (13.-14.7.2007)
- § i2010-asiantuntijaseminaari (28.-29.9.2006) (teemana ubiikkiyhteiskunta)
- § Networked Business and Government – Something Real for Lisbon -asiantuntijaseminaari (23.-24.10.2006)
- § European Network of Living Labs – A Step Towards a New European Innovation Infrastructure (20.11.2006)
- § IST 2006 -konferenssi (21.-23.11.2006).

Creativity Online -tilaisuuden valmistelusta vastaa opetusministeriö ja syyskuun i2010-tapahtuman valmistelua koordinoi liikenne- ja viestintäministeriö. IST 2006 -konferenssin valmistelusta vastaa puolestaan Tekes.

Ahonen totesi, että lokakuun seminaari (23. - 24.10.) keskittyy julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön tietoyhteiskunta-asioissa. Käsiteltäviä asiakokonaisuuksia ovat myös liiketoimintojen sähköistyminen, tuottavuus sekä julkishallinnon tietoyhteiskuntakehitys. Seminaarin yhteydessä järjestetään lisäksi 'European Network of Living Labs: The Step Towards New European Innovation Infrastructure' -hankkeen lanseeraukseen liittyvä esiseminaari. Seminaarin valmistelua koordinoi tietoyhteiskuntaohjelman toimisto.

Marraskuun 20. päivänä lanseerataan puolestaan eurooppalainen Living Labs -verkosto. Lanseerausta valmistellaan tietoyhteiskuntaohjelman toimiston, Euroopan komission sekä lukuisten muiden toimijoiden yhteistyössä.

7 Muut esille tulevat asiat

Tietoyhteiskuntaneuvoston seuraava kokous pidetään keskiviikkona 10.10 klo 10.00-12.30. Paikkana kokoukselle on valtioneuvoston juhlahuoneisto Smolna.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 12.20.

Allekirjoitukset

[Susanna Huovinen](#)

Liikenne- ja viestintäministeri, puheenjohtaja

[Katrina Harjuhahto-Madetoja](#)

Ohjelmajohtaja, pääsihteeri (puheenjohtaja kohdat 4 – 8)

[Ville-Veikko Ahonen](#)

Suunnittelija, sihteeri

JAKELU

Tietoyhteiskuntaneuvoston jäsenet
Ministerit
Tietoyhteiskuntaneuvoston pysyvät asiantuntijat
Tietoyhteiskuntaneuvoston sihteeristö
Muut osallistujat

TIEDOKSI

Tietoyhteiskuntaneuvoston jaostojen puheenjohtajat ja sihteerit
Talousneuvoston sihteeristö

LÄSNÄ TIETOYHTEISKUNTANEUVOSTON KOKOUKSESSA 31.5.2006

Puheenjohtaja

Susanna Huovinen, liikenne- ja viestintäministeri

Jäsenet

Seppo Kääriäinen, puolustusministeri
Eeva Kuuskoski, pääsihteeri, Mannerheimin lastensuojeluliitto
Reijo Svento, toimitusjohtaja, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
Lauri A. Laitinen, toimitusjohtaja, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Jorma Huuhtanen, pääjohtaja, Kansaneläkelaitos
Kristiina Laurila, rahoitusjohtaja, Teknologian tutkimuskeskus Tekes
Heli Jeskanen-Sundström, pääjohtaja, Tilastokeskus
Aatto J. Repo, toiminnanjohtaja, Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus TIEKE
Veijo Turunen, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Tarja Virmala, toimitusjohtaja, Tietoalojen Liitto
Markku Markkula, puheenjohtaja, AKAVA ry
Jaakko Haikonen, tiedottaja, Toimihenkilökeskusjärjestö, STTK ry
Sinikka Turunen, pääsihteeri, Suomen Kuluttajaliitto ry
Olli-Pekka Heinonen, televisiotoiminnan johtaja, Yleisradio Oy
Kaisa Olkkonen, Vice President, Nokia Group
Veli-Matti Mattila, toimitusjohtaja, Elisa Oyj
Kimmo Koivisto, johtaja, WM-data Oy
Ritva Elonen, tietoyhteiskuntajohtaja, TietoEnator Oyj
Kerstin Rinne, johtaja, SanomaWSOY Oyj
Jorma Miettinen, johtaja, MTV Oy
Jouni Keronen, tietohallintojohtaja, Fortum Oyj
Jukka Alho, toimitusjohtaja, Suomen Posti Oy

Pysyvät asiantuntijat

Rauni Hagman, pääjohtaja, Viestintävirasto
Pauli Vahtera
Jarmo Viteli, professori, Tampereen yliopisto

Pääsihteeri

Katrina Harjuhahto-Madetoja, ohjelmajohtaja, tietoyhteiskuntaohjelman toimisto

Sihteeristö

Ville-Veikko Ahonen, suunnittelija, tietoyhteiskuntaohjelman toimisto
Päivi Antikainen, neuvotteleva virkamies, liikenne- ja viestintäministeriö
Ralf Ekebon, projektipäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
Antti Eskola, kaupallinen neuvos, kauppa- ja teollisuusministeriö

Eino Hosia, neuvotteleva virkamies, sisäasianministeriö
Susanna Hyvärinen, suunnittelija, tietoyhteiskuntaohjelman toimisto
Marja Kylämä, opetusneuvos, opetusministeriö

Muut osallistujat

Hannu Hämäläinen, tulosaluejohtaja, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Stakes

Heikki Lunnas, tietoyhteiskunta-asian päällikkö, Suomen Kuntaliitto

Raimo Vaalasranta, toimitusjohtaja, ProCountor International Oy

Vesa Vuorenkoski, erityisavustaja, opetusministeriö

Tauno Äijälä, projektipäällikkö, liikenne- ja viestintäministeriö

Markus Österlund, erityisavustaja, valtiovarainministeriö